

У статті окреслено питання важливості ознайомлення з мистецтвом архітектури в початковій школі в межах уроків образотворчого мистецтва, проаналізовано змістове наповнення чинної програми з образотворчого мистецтва для початкової школи в аспекті тем з архітектури. Автором розглянуто і запропоновано різні види методів, доцільних під час ознайомлення з архітектурою, – словесні (розповідь, пояснення, бесіда, словесний інструктаж), наочні (демонстрація, ілюстрація, педагогічний малюнок), практичні (завдання, вправи), проблемно-пошукові (пошук прихованих помилок), метод дидактичної казки – та наведено рекомендації щодо їх впровадження в практику роботи з учнями 1–4-х класів на прикладі різноматематичних уроків з образотворчого мистецтва. Рекомендації будуть корисними для педагогів образотворчого мистецтва, учителів початкових класів.

Ключові слова: мистецтво архітектури, учні початкової школи, уроки образотворчого мистецтва, методи і прийоми навчання.

Ознайомлення молодших школярів з мистецтвом архітектури є одним із унікальних засобів художнього, а й особистісного розвитку, громадського й духовного становлення дитини.

Вивчення праць з даної проблематики свідчить, що дослідженню залучення учнів початкової школи до цінностей архітектури, розробкам педагогічних методів і прийомів ознайомлення із цим видом мистецтва, змісту, доступного молодшим школярам, приділено недостатньо уваги, порівняно з іншими видами мистецтва, такими, наприклад, як живопис, музика, поезія. Більшість відповідних досліджень здійснювалося в галузі дошкільної педагогіки (Т. Танько, О. Алмакаєва та ін.). На важливості архітектури як чинника естетичного виховання молодших школярів акцентовано в роботах Б. Неменського. Цикли уроків з образотворчого мистецтва з теми «Архітектура» для учнів середньої школи представлені розробками О.Тюрікової, Ж. Марчук, О. Лайсанової та ін. Різноманітні аспекти естетичного

УДК 371.3:372.874+72

Марчук Жанна Станіславівна,

учитель-методист, учитель образотворчого мистецтва,
гімназія № 290, м. Київ

ОЗНАЙОМЛЕННЯ З МИСТЕЦТВОМ АРХІТЕКТУРИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: МЕТОДИ І ПРИЙОМИ

виховання школярів засобами архітектури відображено в працях Д. Сидигалієва, В.Шпильчака, І. Бартенєва, Г. Бархіна, А.Бурова, Р. Чумічової, Н. Сакуліної, А. Степанова, С. Баришникової та ін.

Однак учитель, який розпочинає навчання образотворчого мистецтва учнів з 1-го класу відповідно до вимог Базового стандарту початкової освіти, потребує конкретних методів і прийомів та прикладів їх застосування в розкритті такого специфічного виду мистецтва, як архітектура. Гнучке їх використання в різних класах початкової школи допоможе в реалізації низки навчально-виховних і розвивальних завдань уроку й досягненні головної мети – виховання громадянина-патріота нашої країни й культурної особистості, здатної поважати світові культурні цінності. У своїй статті вважаємо необхідним розкрити зміст, методи і прийоми ознайомлення учнів 1–4-х класів із мистецтвом архітектури та надати рекомендації педагогам на прикладах конкретних тем і уроків, що й складає **мету статті**.

Ознайомлення учнів початкової школи з архітектурою є вельми непростю справою. Впливаючи на естетичну свідомість дитини виразністю своїх образів, архітектура стверджує певні

суспільні погляди, ідеали та смаки. Залучення до мистецтва архітектури сприяє формуванню пізнавальних інтересів, дає можливість знайомити дітей із широким колом предметів та явищ. Спілкування з архітектурою розвиває в дитини здатність відчувати красу, виховує дбайливе ставлення до культурної спадщини країни, повагу до її творців, до результатів людської діяльності. Ці аспекти розглянуто в дослідженнях І. Бартенєва, Г. Бархіна, В. Глазичева, Р. Чумічової; де наголошено, що через архітектуру, яка безпосередньо оточує людину, передаються з покоління в покоління норми людської поведінки та культури.

Архітектурні образи викликають у школярів різноманітні емоційні переживання, потребу висловити свої враження в різних видах художньої діяльності, стають поштовхом до самостійної творчості, конструювання, збагачують зміст дитячих робіт, сприяють формуванню творчих задумів.

У Програмі з образотворчого мистецтва для початкової школи [5, с. 245–269] передбачено ознайомлення з мистецтвом архітектури у 1–4-х класах. Враховуючи, що структура програми побудована за концентричним принципом освоєння навчального матеріалу, по-

вторне вивчення окремих тем і понять змісту в кожному наступному році розширюються й поглиблюються. Базуючи свою роботу на принципах поліхудожності, інтегративності та варіативності, що лежать у основі програми, учитель має змогу повноцінно реалізувати свій творчий потенціал, педагогічний досвід, самостійно обирати орієнтовні тематичні завдання (поєднання репродуктивних і творчих завдань, вправ) та пропонувати учням художні техніки й матеріали.

Виокремимо з програми теми, зміст навчального матеріалу та орієнтовні тематичні завдання й прогнозовані результати – основні компетентності учнів початкової школи в процесі ознайомлення з мистецтвом архітектури на уроках.

1-й клас. *Тема 4. Цілісність форми у скульптурі та архітектурі.* Зміст навчального матеріалу, його тематика – «Складові частини будівлі. Визначення основного (геометричного) характеру форми будівлі» – спрямовуються на те, що учень/учениця: розпізнає й називає (за допомогою вчителя) прості об'ємні геометричні форми (куб, циліндр, конус, куля); основні складові частини споруд; намагається передавати в об'ємі елементарні співвідношення частин форми; узгоджувати основну форму з елементами оздоблення, виконувати елементарні об'ємні зображення в техніці паперопластики. Орієнтовні тематичні завдання: «Хатинка черепахи», «Житло гномів», «Чарівна країна», «Хатинка під горою».

2-й клас. *Тема 2. Мова скульптури, архітектури й декоративно-прикладного мистецтва.* Зміст навчального матеріалу передбачає набуття елементарного поняття про архітектуру як вид мистецтва, про основні елементи архітектурних споруд, силуетне зображення будівель. Учні мають спробувати передавати просторові явища загороджування в зображенні архітектурних об'єктів. Педагог працює над тим, щоб учень/учениця могли милуватися і виявляти (мовленнєвими й образотворчими засобами) емоційне ставлення до краси, створеної руками людини; спостерігати, порівнювати та аналізувати (за допомогою вчителя) геометричну форму

архітектурних споруд; вживати (за підтримки учителя) спеціальну термінологію у спілкуванні з приводу мистецтва (архітектура, орнамент, силует тощо); називати основні складові частини будівлі (фундамент, стіни, стеля, дах, вікна, двері, куполи, брами); уміти створювати на основі геометричних форм та за допомогою елементарних прийомів обробки (трансформації) паперу прості за характером об'ємні зображення; виконувати силуетні зображення нескладних архітектурних об'єктів, збагачувати їх декором. Серед орієнтовних тематичних завдань: «Казкові будиночки», «Хатинка Бабусі-Ягусі», «Чарівні куполи», «Вулиця казкового міста».

У **3-му класі в темі 2 «У майстернях скульптора, архітектора й народних майстрів»** зміст центруватиметься навколо матеріалів, інструментів та обладнання художника-архітектора, ознайомлення з видами архітектури, порівнянням форм, розмірів, пропорцій споруд, створенням різних за формою та характером будівель. На кінець року учень/учениця: виражає емоційне ставлення (образотворчими та мовленнєвими засобами, мімікою) до краси архітектури; розпізнає твори архітектури; знає та називає види архітектури; має елементарне уявлення про творчість архітектора. Орієнтовні тематичні завдання: «Гарна хатка», «Палац Снігової королеви», «Смарагдове місто», «Загадкова країна», «Образ дитячого театру».

У **4-му класі в темі 2 «Художній образ у декоративно-прикладному мистецтві, архітектурі та дизайні»** зміст навчального матеріалу: Архітектура як будівельне мистецтво. Образ будівлі, її призначення. Створення на основі асоціації образу казкового будинку. Уведення поняття «інтер'єр». Розташування предметів у закритому просторі з урахуванням межі зламу (підлога – стіна) опановується в ході застосування педагогом низки методів і прийомів, у результаті чого учень/учениця: аналізує й інтерпретує (за підтримки вчителя) художні зразки будівельного мистецтва (архітектури); має елементарне уявлення про: залежність форми будівлі від призначення; інтер'єр як внутрішній вигляд споруди; уміє враховувати межі зламу поверхонь у зображенні інтер'єру.

Орієнтовні тематичні завдання: «Чарівний палац», «Будинок для казкового персонажа (пекаря, музиканта тощо)», «У селянській хаті».

Тема 4 «Образ рідного краю в мистецтві» розкривається через зміст: Особливості архітектури рідного міста (села). Важливість збереження пам'яток архітектури. Зв'язок архітектури з природним середовищем. Уявлення про ландшафтну архітектуру. Ознайомлення з поняттям малих архітектурних форм (ліхтарі, альтанки, фонтани, лави тощо). Учень/учениця виявляє компетентності: спостерігає, милується та виражає емоційне ставлення до краси рідного міста, села; розуміє та розкриває (за допомогою вчителя) важливість збереження пам'яток архітектури, історії, культури. Програмою пропонується школярам наступні орієнтовні тематичні завдання: «Неначе писанка, село», «Пам'ятки архітектури», «Старовинна споруда», «Парки, сквери, бульвари», «Чарівні ліхтарі», «Веселий фонтан», «Вулиця рідного села», «Святове місто».

Як переконує власний досвід автора, активізація художньо-творчого розвитку молодших школярів у процесі ознайомлення з архітектурою найбільш ефективна за умов: поетапного формування початкових знань про архітектуру як особливий вид мистецтва; збагачення досвіду емоційно-естетичного сприйняття творів зодчества; взаємозв'язку сприйняття мистецтва та продуктивної дитячої творчості; надання учням можливості використовувати отримані знання в різних видах художньо-творчої діяльності. Для реалізації поставлених задач вчитель може застосовувати різні методи та прийоми.

У дидактиці **метод навчання** (від гр. *methodos* – спосіб пізнання) – спосіб упорядкованої взаємопов'язаної діяльності вчителя й учнів, спрямованої на розв'язання завдань освіти [2, с. 250]. Правильний підбір методів відповідно до мети та змісту навчання, вікових особливостей учнів сприяє розвитку їхніх пізнавальних здібностей, умінь і навичок використовувати здобуті знання на практиці, готує учнів до самоосвіти, формує їхній світогляд. **Прийоми навчання** – це складові методу, певні разові дії, спрямовані на реалізацію вимог тих чи інших методів.

У сучасній дидактиці відомі десятки класифікацій методів навчання: за джерелами знань і характером сприймання інформації – словесні, наочні, практичні; за характером пізнавальної діяльності учнів – пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемні, пошукові, дослідницькі; на основі цілісного підходу до процесу навчання та ін. На практиці вчителі інтегрують методи різних груп, створюючи методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної мети.

Розглянемо методи та прийоми, які, на наш погляд, є доцільними під час ознайомлення молодших школярів з мистецтвом архітектури.

Серед **словесних методів** у початковій школі найчастіше використовується: - *розповідь* як метод, який передбачає оповідну, описову форми розкриття навчального матеріалу з метою спонукання учнів до створення в уяві певного образу; ефективність методу залежить головним чином від таланту вчителя розповідати, дохідливості, доступності та домірності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання; - *пояснення* передбачає розкриття сутності певного явища, процесу, закону й ґрунтується не стільки на уяві, скільки на логічному мисленні з використанням попереднього досвіду учнів; у початковій школі має бути стислим і ясним; - *бесіда* – мистецтво діалогу між учителем та учнем, у якому педагог питаннями спрямовує учнів активізувати знання й досвід з певних галузей знань і приводить до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення уже набутого.

Наведемо приклади застосування названих методів на прикладі фрагментів уроків. Так, на уроці в 4-му класі «Особливості архітектури рідного міста. Пам'ятки архітектури» вчитель *пояснює*, що пам'ятка архітектури – це архітектурна споруда, яка охороняється державою в пам'ять про певний період історії країни та її культури. Пам'яткою архітектури може бути і старовинний палац, і величний костюл, невеличка церква і навіть житловий будинок. У різних містах є багато прекрасних пам'яток архітектури.

А які пам'ятки архітектури міста вам відомі? Що ви про них знаєте? Про Київ

педагог може *розповісти*: це і Софійський собор – свідок правління мудрих київських князів, і Києво-Печерська лавра, у прохолодній келії якої монах Нестор писав перший літопис Київської держави... Це і струнка Андріївська церква, яка, здається, прагне злетіти до небес. Це витончений Миколаївський костюл і строгий класичний Національний художній музей, величний оперний театр і таємничий Будинок з химерами... Про кожну із цих пам'яток архітектури можна розказати цілу історію, адже вони були свідками різних епох, свідками життя людей. Пам'ятки старовини сотні літ стоять, милуючи око й нагадуючи нам, що майже вся історія записана в «кам'яний літопис». Отже, пам'ятки архітектури – це голос історії, це прекрасна старовинна пісня, що хвилює душу. Недарма ж архітектуру називають «застиглою музикою». Коротка розповідь продовжується *бесідою* із питання: «Як ви думаєте, чи потрібно зберігати стародавні споруди? Чому?» Серед словесних методів окреме місце в навчальному процесі посідає *інструктаж*: він може стосуватися і правил поведінки, наприклад у музеї, і особливостей використання навчальних засобів, дотримання техніки безпеки, послідовності виконання практичної роботи тощо.

Приклад інструктажу учням гімназії № 290 (урок у 2-му класі «Силуетне зображення будівель. Вулиця казкового міста»):

1. Пригадати правила техніки безпеки роботи з ножицями й правила економного витрачання паперу.
 2. Підібрати аркуш картону (червоний, малиновий, жовтий, оранжевий) та 2 аркуші паперу наближених кольорів (чорний – коричневий, синій – блакитний).
 3. Намалювати на зворотному боці більш світлого паперу силует дальньої вулиці; обережно вирізати та наклеїти на картон.
 4. Намалювати на зворотному боці темного паперу силует ближньої вулиці; вирізати та наклеїти на попередній силует зверху.
 5. Вирізати та наклеїти на роботу вікна різної форми такого ж кольору, як і тло (картон).
 6. Прибрати робоче місце.
- (Приклади дитячих робіт див. на с. 23).

Наочні методи. В ознайомленні учнів початкової школи з мистецтвом архітектури неможливо обійтися без *ілюстрації* – методу навчання, який передбачає показ об'єктів у їх символічному зображенні (світлини, малюнки, репродукції, схеми, макети тощо). Дидактики не рекомендують вивішувати або виставляти ілюстративні засоби заздалегідь (на початку уроку), щоб не привертати до нього увагу учнів передчасно.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування: це може бути навчальна телепередача, кіно-, відеофільм, фрагменти ППЗ.

Одним із найважливіших засобів наочності в навчанні учнів початкової школи є *педагогічний малюнок*, коли вчитель демонструє етапність виконання певних художньо-практичних дій, типи композиційних рішень, виразальні можливості різних художніх матеріалів для передачі фактури чи матеріалу тощо. Однак не слід забувати, що використання наочних методів інколи може призвести до копіювання учнями наведених зразків, тому недоцільно їх залишати в полі зору учнів під час художньо-практичної роботи.

Спостереження як метод навчання передбачає сприймання певних предметів, явищ, процесів у середовищі без втручання в ці явища й процеси. Наочні методи спрямовуються на вироблення вмінь бачити красу форми в мистецтві, розвивають почуття прекрасного, виховують дбайливе ставлення до культурної спадщини своєї країни, повагу до результатів людської діяльності, зацікавлюють мистецтвом архітектури.

Практичні методи (вправи, практичні завдання) сприяють формуванню

Фото 1. Замок Нойшванштайн. Німеччина

умінь і навичок, що логічно завершують пізнавальний процес: «...саме під час провідної для молодшого школяра художньо-практичної діяльності [...] відбувається ефективне засвоєння необхідних знань, набуття знань і вмінь, їх повторення та закріплення, формується естетичний досвід учнів» [4, с. 62]. Образи архітектури викликають у дітей потребу висловити свої враження в різних видах художньої діяльності, що передбачає практичні завдання, де молодші школярі використовуватимуть різноманітні художні матеріали й техніки та включатимуться в роботу за зразком, з пам'яті, за уявою, на площині, в об'ємі.

Ефективним є застосування проблемно-наукової групи методів, коли учні розмірковують над матеріалом, шукають креативні рішення розв'язання завдань. Приклад проблемних ситуацій та робіт учнів гімназії № 290; 4-й клас («Образ будівлі, її призначення. Будинок для казкового персонажа»). На уроці педагог «залучає» учнів до проблемної ситуації (як замовник перед архітекторами, які мають запропонувати варіанти рішення), наприклад: 1. Будинок повинен бути великим, щоб у ньому могло жити багато людей, і в той же час займати на землі мало місця. Як цього досягнути? (Висотні будинки, підземні та підводні міста). 2. Стіни й стеля потрібні для захисту від негоди, і в той же час повинні не заважати милуватися краєвидом. Що придумати фахівцеві? (Скляні стіни та стелі). 3. Вікна повинні бути великими, щоб в оселі було світло, і в той же час не бажано, щоб зовні було видно, що відбувається всередині. Яким матеріалом скористатися? (Тонованим склом). 4. Двері в будинку мають бути зачиненими, щоб не пропускати чужих,

Фото 2. Королівський музей Онтаріо. Канада

Фото 3. Великий королівський палац у Бангкоку. Таїланд

і в той же час не заважати увійти господарям. Як цього добитися? (Замість дверей встановлюють стіну, яка реагує на біополе господаря). 5. Людина певної професії хоче жити в будинку, що відображує її уподобання. Що запропонує архітектор? (Форма, колір, декор будинку мають «розповідати» про професію власника: мал. 1, 2, 3 у Додатку – с. 23).

Корисно інколи пропонувати молодшим школярам завдання, спрямовані на виявлення прихованих помилок, навмисно припущених учителем із певною дидактичною метою. Наприклад: «Що зайве?» (хата, собор, хмарочос, автомобіль, театр), «Де помилився архітектор?» (у хатинці неправильно намалювати дах, двері, вікно).

Ефективним засобом емоційно-образного підсилення пізнавальних інтересів на уроках мистецтва стає дидактична казка. Через механізм гри діти без традиційного страху перед складністю завдання «допомагають» героям казки. Приклад *дидактичної казки* «Чий палац кращий?» (урок у 3-му класі «Створення різних за формою та характером будівель. Палаці Снігової королеви та Ясного Сонечка»).

Зустрілися якось у зоопарку Білий Ведмідь і Верблюди і почали сперечатися: у кого на батьківщині краще.

– Найкраще у нас, на Північному полюсі, – мовив Білий Ведмідь. – Повсюди – блакитні сніги та айсберги, синій океан, фіолетове небо – що може бути кращим! Саме тому тут і височіє прекрасний палац володарки нашого царства – Снігової королеви!

– Холодна погода, холодні кольори – і що тут може бути гарним? – дивувався Верблюд. – От у нас у пустелі – усе інакше: жовтий пісок, жовтогаряче небо,

червоні скелі, а вдалині, як марево, золотими іскорками виблискують прекрасний палац Ясного Сонечка! І всі кольори теплі-теплі. Оце краса, так краса!

Почув цю розмову мандрівний Художник і вирішив намалювати палаци Снігової королеви та Ясного Сонечка. Допоможімо йому придумати, який вигляд матимуть ці палаци, та чим вони відрізняться один від одного (формою, кольором, декором). Яка з цих архітектурних споруд могла би сподобатися Сніговій королеві й чому?

Фото 4. Королівський павільйон у Брайтоні. Велика Британія

А Ясному Сонечку? Демонструються світлини із зображенням замку Нойшванштайн (Німеччина), Королівського музею Онтаріо (Канада), Великого королівського палацу в Бангкоку (Таїланд), Королівського павільйону в Брайтоні (Велика Британія). Фото 1, 2, 3, 4.

Висновки. Таким чином, учитель у процесі ознайомлення учнів початкової школи з мистецтвом архітектури використовує різні методи (словесні, наочні, практичні, проблемні та ін.), що обумовлюється низкою факторів: віковими особливостями учнів, дидактичними цілями уроку, досвідом і креативністю педагога, рівнем матеріального забезпечення навчальних закладів (їх обладнанням – інтерактивною дошкою та ін.). Кожен педагог визначає ті найоптимальніші методи, які дають можливість учням набутти відповідних «Стандарту початкової освіти» компетентностей, свідомо сприймати навчальну інформацію, бути активними в процесі навчання. Важливим є і розвивально-виховний аспект: мистецтво архітектури сьогодні, як ніколи, актуальне у вихованні громадянина, українця з великої літери, що шанує свою культуру й мистецтво і на цій основі стає патріотом України.

Враховуючи важливість дотримання принципу наступності, вважаємо важливими ґрунтовніше вивчення мистецтва архітектури в основній і старшій школі, збагачення учнів новою інформацією, залучення їх до проектної роботи з неодмінною складовою – художньо-практичною діяльністю, що сприятиме ціннісному ставленню до архітектури і загалом до культурної спадщини своєї країни і світу.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Авторські уроки з образотворчого (візуального) мистецтва в 5–7 класах : посіб. для вчителя : у 2 ч. / упоряд. Ж. С. Марчук, О. В. Ночвінова. – Харків : Веста : Видавництво «Ранок», 2005. – 368 с. – (На допомогу вчителю).
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. Гончаренко, С. Головка, С. Каверіна. – Київ : Либідь, 1997. – 374 с.
3. Изобразительное искусство и художественный труд : 1–4 кл.: кн. для учителя / Б. М. Неменский, Н. Н. Фомина, Н. В. Гросул и др. – Москва : Просвещение, 1991. – 192 с.
4. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва у початковій школі : посіб. для вчителів / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Е. В. Белкіна, О. В. Калініченко, І. В. Руденко. – Харків : Веста : Видавництво «Ранок», 2006. – 256 с.
5. Образотворче мистецтво. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (1–4 класи) / уклад. Р. Т. Шмагало, Ж. С. Марчук, І. Б. Вачкова, О. В. Чорний, М. В. Гнатюк // Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою (1–4 класи). – Київ : Видавничий дім «Освіта», 2012.

REFERENCES

1. Marchuk, Zh. S., & Nochvinova, O. V. (2005). *Avtorski uroky z obrazotvorchoho (vizualnoho) mystetstva v 5–7 klasakh* [Authors' lessons of Fine (Visual) Art in 5th–7th grades]. Kharkiv: Vesta: Vydavnytstvo «Ranok».
2. Honcharenko, S. U. (1997). *Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk* [Ukrainian pedagogical dictionary]. Kyiv: Lybid.
3. Nemenskii, B. M., Fomina, N. N., & Hrosul, N. V. (1991). *Izobrazitelnoe iskusstvo i khudozhestvennyi trud: 1–4 klas* [Art and art work: 1st–4th grades]. Moscow: Prosveshchenie.
4. Masol, L. M., Haidamaka, O. V., Bielkina, E. V., Kalinichenko, O. V., & Rudenko, I. V. (2006). *Metodyka navchannia mystetstva u pochatkovii shkoli* [Methods of teaching art in elementary school]. Kharkiv: Ranok.
5. Shmahalo, R. T., Marchuk, Zh. S., Vachkova, I. B., Chornyi, O. V., & Hnatiuk, M. V. (2012). *Obrazotvorche mystetstvo. Prohrama dlia zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv (1–4 klasy)* [Fine Arts. The program for secondary schools (1st–4th grades)]. In *Navchalni prohramy dlia zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv iz navchanniam ukrainskoiu movoiu (1–4 klasy)*. Kyiv: Vydavnychiy Dim «Ovita».

Стаття надійшла до редакції 02.02. 2016 р.

УДК 373.1.02: 372.8

Прима Ілля Вікторович,

викладач школи мистецтв Деснянського районного управління освіти, м. Київ

АКВАРЕЛЬНИЙ ЖИВОПИС У ПОЗАШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО ПРОФІЛЮ

У статті актуалізується проблема навчання акварельного живопису в позашкільних навчальних закладах художньо-естетичного профілю (школах мистецтв). Автор висвітлює особливості організації навчання живопису, подає структуру заняття з курсу «Живопис» для молодших школярів та етапи роботи зі створення простого натюрморту. У процесі виконання практичних завдань вихованці ознайомлюються з основними поняттями образотворчого мистецтва, пізнають можливості живопису у відображенні навколишнього світу, набувають технічних умінь та опановують послідовність зображення предметів і об'єктів. Практичні рекомендації автора будуть корисними для педагогів навчальних закладів різних типів, а також для початківців, які вивчають техніку живопису.

Ключові слова: позашкільні навчальні заклади художньо-естетичного профілю, образотворче мистецтво, молодші школярі, акварельний живопис.

Перед сучасною системою освіти стоїть складне завдання підготовки випускників – активних і творчих особистостей – з урахуванням їхніх інтересів і намірів щодо майбутньої професії. Значну роль у цьому відіграють позашкільні навчальні заклади художньо-естетичного профілю, які розкривають творчі здібності вихованців, можуть спрямовувати учнів до майбутньої професії й навіть готувати до вступу в середні спеціальні та вищі мистецькі заклади.

Художньо-творчий напрям діяльності позашкільних навчальних закладів і їх значний потенціал у розвитку творчої особистості досліджувався у працях науковців (А. Боднар, Л. Даниленко, М. Даниленко, І. Демченко,

Н. Єрошенко, Л. Ковбасенко, Б. Кобзар, Ф. Махова, П. Орлик, М. Стельмахович, Т. Сущенко, Н. Харічко та ін.).

Серед різноманіття курсів, пропонуваних сучасними позашкільними навчальними закладами художньо-естетичного профілю, – предмет «Живопис», що виконує функцію залучення учнів до практичної художньої діяльності з метою набуття спеціальних художніх компетентностей, необхідних і для подальшого професійного самовизначення, і для особистісного розвитку. З огляду на це, навчання живопису, і зокрема акварельного живопису, є важливою складовою допрофесійної художньої підготовки. Теоретико-методичні аспекти навчання акварельного живопису розглядалися вітчизняними авторами